právo zástavní (hypotéka). Byla-li totiž realita v dražbě prodána, může vydražitel, jakmile rozdělovací usnesení právní moci nabylo, žádati za výmaz hypoték, jež nepřevzal a jež též rozdělovací podstatou kryty nejsou (§§ 237, 216, 171 ex. ř.). Soudcovské právo zástavní k věcem movitým nabyté zaniká, nebylo-li během roku od zabavení žádáno za prodej a v dražebním jednání řádně pokračováno (§ 256 ex. ř.).

X. Právo poplatkové.

Listiny, jimiž se ku pojištění závazku zástava nebo hypotéka zřizuje, podléhají poplatku dle stupnice II. počítanému dle hodnoty závazku; není-li však předmět tohoto závazku cenitelným, podléhají poplatku 50 kr. za každý arch. Zástavní listy podléhají poplatku 50 kr., pokud nepřipadá dle stupnice II. poplatek menší dle hodnoty zástavy. Zástavní listy, které vydává kupci při poskytování zálohy na cenné papíry nebo zboží na dobu 8 dní nepřevyšující, podléhají kolkovému poplatku 10 kr. za každý arch. (Bližší viz čl. Zápisy knihovní.)

Právo zástavní k lodím.

I. Právo zástavní k lodím nabývá se týmž způsobem, jako k jiným věcem (§§ 451 a 452 o. o. z.).

II. Značný počet pohledávek požívá však dle zákonů námořních zákonného práva zástavního Editto politico dei navigazione ze dne 25. dubna 1774 ustanovuje ve čl. IV. § 44, že mzda lodního mužstva požívá výsadného práva zástavního k lodím a nákladu. Dále vyvinula se zvyklostmi námořního obchodu ještě jiná zákonná práva zástavní, která pojala osnova rakouského soukromého práva námořního z r. 1848. Požívají pak zákonného práva zástavního tyto pohledávky v tomto pořadí:

1. Přístavné a jiné poplatky za přistání a prodlévání v přístavu během poslední plavby;

2. náklady uschování;

3. mzda za opatrování a ošetřování lodi v přístavu a pohledávka lodního mužstva z poměru služebního;

4. příspěvek k společné havarii, vesměs jen vzhledem k poslední plavbě;

5. pohledávka ze smlouvy nákladní za poslední cestu; zákonné ručení vztahuje se v případech pod č. 1, 2, 3, 5 též na zásoby potravin a střeliva. Pořad ostatních věřitelů určuje se dle obč. z., a ohledně dluhů na loď učiněných platí zásady o půjčkách na loď.

III. Smluvené právo zástavní lze jen k celé lodi neb jejímu příslušenství neb k ideální části lodi nabyti. K evidenci práva zástavního žádá se namnoze v zákonech námořních, by právo zástavní bylo vyznačeno v konosementech neb nákladních listech; v jednotlivých případech žádá se i odevzdání dokladů do rukou věřitele.

IV. Realisace práva zástavního děje se dle předpisů obč. z. (§§ 461—466) a ex. ř. Před každým veřejným prodejem sluší svolati věřitele. Nároky jejich buďtež likvidovány a po prodeji z docíleného výtěžku dle zákonné jich přednosti zapraveny. Útraty exekuce však musí předkem zaplaceny býti. Podobně děje se v řízení konkursním, kde však náklady řízení všem pohledávkám předcházejí. Jsou-li zde při uvalení konkursu nedoplatky peněz nákladních (nákladné), buďtež z výtěžku jich zapraveny předkem útraty dobývací, pak příspěvek k havarii aneb dluh na loď v nouzi učiněný na mzdě nákladní váznoucí, konečně ostatní zástavní

věřitelé. Práva zástavních věřitelů postihují i pojištěné sumy, které byly vyplaceny za zastavené a ztracené věci. Retenční právo plavce pro mzdu nákladní, hotové vydaje a příspěvek k havarii nepozbývá konkursem své zákonné moci (viz čl. Das öst. Privat-Seerecht od Otty svob. p. z Locella v čas. »Allg. öster. Ger. Zeit.« z r. 1854 č. 23).

Právo zástavní kupecké.

I. Část všeobecná.

Čl. 275 obch. z. ustanovuje, že smlouvy o věcech nemovitých nejsou obchody. Byla-li tedy nemovitost pro pohledávky z obchodů mezi kupci dána co hypotéka, platí o nabytí, realisaci a zániku práva zástavního výhradně předpisy ob. obč. z. Kupecké právo zástavní, jež dle obch. zák. zvláštních výhod požívá, vztahuje se jen na movitosti s obmezením, že jen věci v obecném obchodu jsoucí, co ruční zástava dány býti mohou.

II. Zřízení a nabytí kupeckého práva zástavního (čl. 309 obch. z.).

Kupecké právo zástavní vztahuje se jen na obchod; zástavní věřitel a zástavce musí býti kupci a pohledávka, pro niž se zástava dává, musila vzniknouti ze vzájemných obchodů. Zákon obchodní jednaje o zřízení zástavy ruční, mluví o věcech movitých, papírech majiteli svědčících a papírech indossovatelných. Movitostmi rozumí čl. 309 obch. z. všecky věci k zastavení způsobilé, pokud nejsou cennými papíry, ohledně cenných papírů pak rozeznává papíry majiteli svědčící a papíry indossovatelné. K papírům au porteur nabývá se práva zástavního týmž způsobem, jako k ostatním věcem movitým, totiž dle předpisů ob. obč. zák., tedy hmotným neb symbolickým (pokud se arciť toto připouští) odevzdáním (§§ 451, 452 a 1368 ob. obč. z.); při papírech indossovatelných to o sobě ještě nestačí, nýbrž žádá se, má-li zastavení býti po právu platným, vedle odevzdání i indossace zástavcova. Tím potvrdil zákon jen kupecký obyčej, dle něhož indossovatelné papíry, pokud se mezi kupci pro dluhy obchodní mají v zástavu dáti, ihned se na zástavního věřitele indossují. K předmětům, jež připouštějí hmotné odevzdání, lze i mezi kupci jen tímto práva zástavního nabytí. I zde staň se odevzdání držby totiž odevzdání věci ve schování zástavního věřitele, a jen při věci hromadné, která nedopouští odevzdání z ruky do ruky, lze užiti symbolického odevzdání takovými znameními, z nichž každý již při pouhém pohledu na věc sezná, že je tato zastavena (rozh. ze dne 27. března 1879 č. 2357 časop. »Ger. Zeit« r. 1881 č. 10).

III. Realisace kupeckého práva zástavního je různá dle toho, zda právo zástavní bylo zřízeno ústně nebo písemně. Není-li tu písemné úmluvy ohledně realisace práva zástavního, zejména není-li písemně nic o tom ujednáno, zda realisace má se státi za intervence či bez intervence soudní, platí tu předpisy ob. obč. z.; zástavní věřitel musí žalobou svou zástavu pokud se týče pohledávku zástavou zjištěnou k platnosti přivésti a na základě rozsudku exekuci dle předpisů ex. ř. vésti (§ 461 o. o. z.). Byla-li však ruční zástava písemně zřízena, nabývá zástavní věřitel zvláštních výhod jemu článkem 310 obch. z. zaručených, v nichž významný moment kupeckého práva zástavního výrazu dochází. Realisace práva zástavního písemně zřízeného má za účel, předpokládajíc, že pohledávka, pro kterou zástava ručí, vznikla ze vzájemných obchodů, spor co možná nejvíce urychliti. Zástavní věřitel nemusí zástavu žalobou k plat-